

EVALUATION

- 1. Curriculum transaction अभ्यासक्रम हस्तांतरण
- 2. Enhancing curriculum transaction अभ्यासक्रम व्यवहार/ हस्तांतरण वर्धित करणे
- 3. Approaches to curriculum evaluation अभ्यासक्रम मूल्यमापन साठी उपागम
- 4. Models of curriculum evaluation अभ्यासक्रम मूल्यमापन प्रतिमान
- 5. Strategies for evaluation of curriculum अभ्यासक्रमाचे मूल्यमापन करण्याचे कार्यानिती

Who are these Learners?

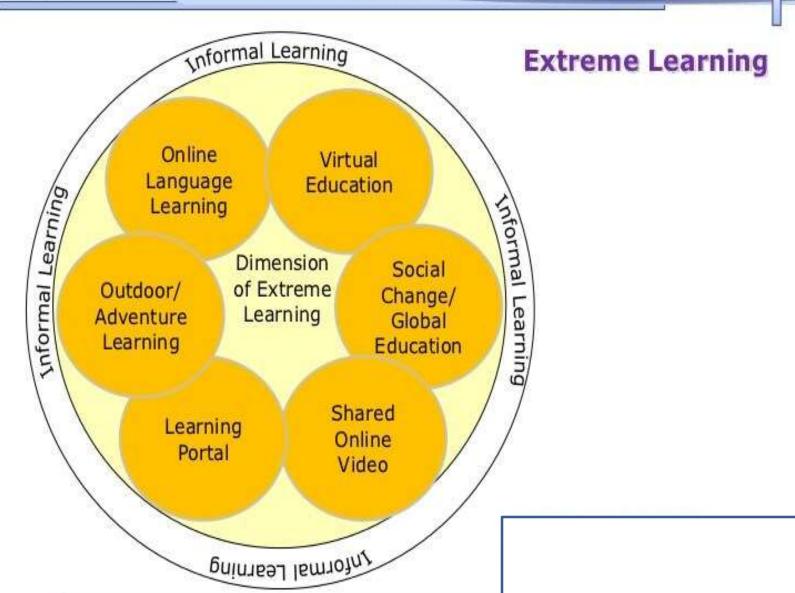
Today's Net Generation

New experiments in education

Curriculum transaction

It is the effective and desired implementation of the curriculum contents on the basis of aims and objectives listed in the curriculum.

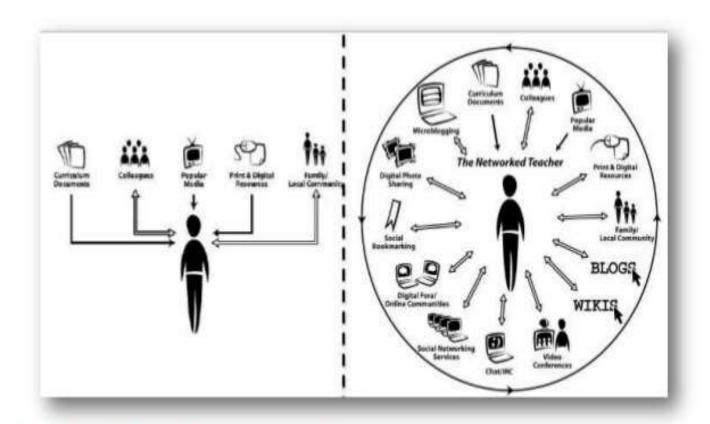
अभ्यासक्रमाच्या यादीतील उद्दिष्टे आणि उद्दीष्टांच्या आधारे अभ्यासक्रमातील सामग्रीची प्रभावी आणि इच्छित अंमलबजावणी होय.

Curriculum transaction incorporates effective learning experiences for its learner ,organization of the planning ,administration / implementation of the organized planning and evaluation of the implementations by the implementer and the experts in the relevant field .

अभ्यासक्रम व्यवहारामध्ये त्याच्या शिकणार्यासाठी प्रभावी प्रशिक्षण अनुभव, नियोजन संघटना, प्रशासन / संघटित नियोजनाची अंमलबजावणी आणि अंमलबजावणीकर्त्याद्वारे संबंधित क्षेत्रातील तज्ञांकडून अंमलबजावणीचे मूल्यांकन केले जाते.

Role of a Teacher

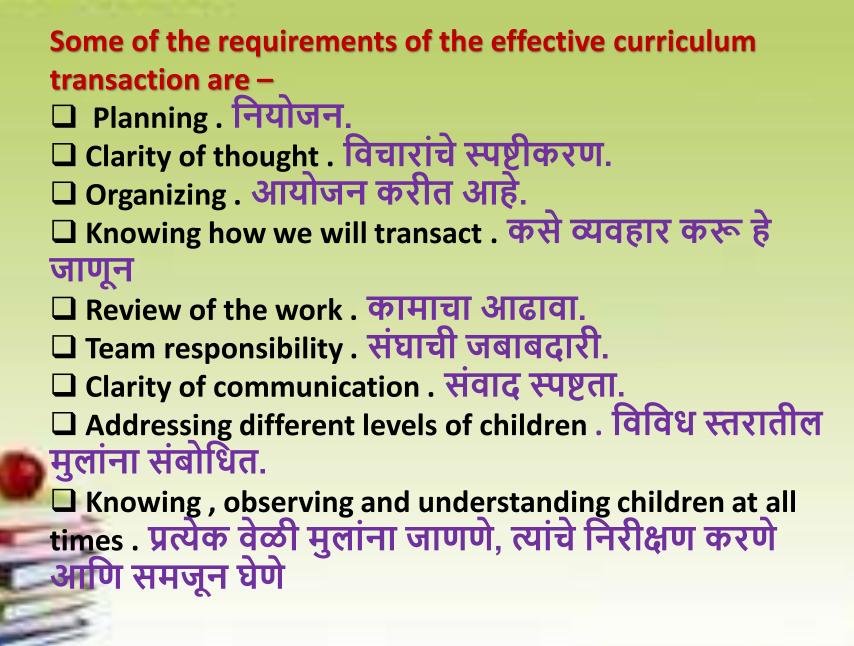

Typical Teacher Network

Networked Teacher

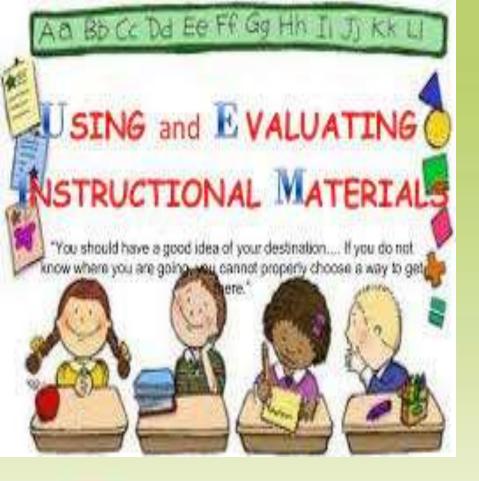
=

Instructional material -

Instruction -- Teaching + learning

Instructional material –

Instructional material are the resources used as vehicle to help communicate the information.

Educational resources used to improve students knowledge and abilities and skills to monitor their behaviour by information and contribute to their overall development.

अनुदेशन प्रणाली – स्मिथ –An instructional system is an integrated set of methods, means, and equipment to achieve the training objectives of an individual.

पद्धती ,माध्यमे आणि उपकरणे आणि व्यक्ती यांच्या प्रशिक्षणाची उद्दिष्ट्ये साध्य करण्यासाठी असलेला एकात्मिक संच म्हणजे अनुदेशन प्रणाली .

"An instructional system is an appropriate, systematic combination of all the components of an instruction to achieve the objectives of a prerequisite instruction.

"पूर्वापेक्षित अनुदेशानाची उद्दिष्ट्ये साध्य करण्यासाठी अनुदेशानात स्याविष्ट सर्व घटकांचे सुयोग्य ,नियमबद्ध संयोजन म्हणजे अनुदेषण प्रणाली होय .

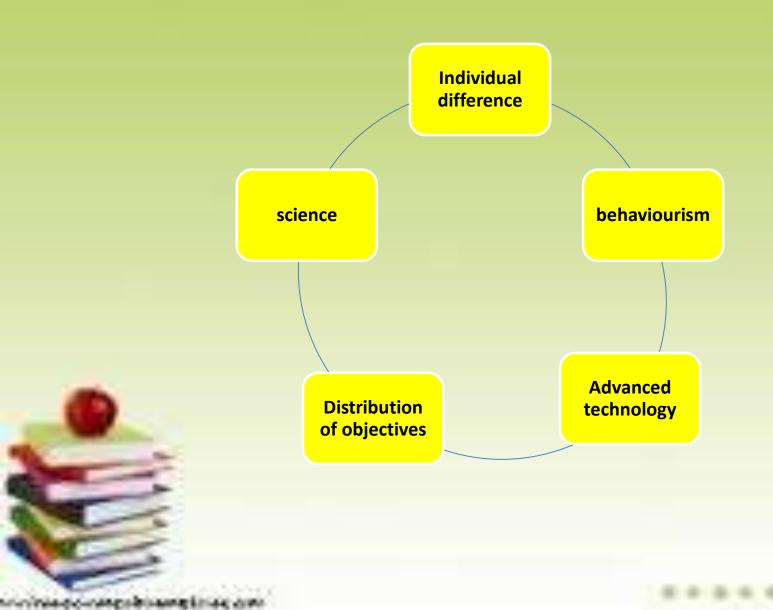
"Instructional technology is more than the sum of its parts .it is a systematic way of designing carrying out and evaluating the total process of learning and teaching"

"शिकवण्याचे तंत्रज्ञान हे त्याच्या भागाच्या बेरीजपेक्षा जास्त आहे. हे शिक्षण आणि अध्यापनाच्या एकूण प्रक्रियेचे मूल्यांकन आणि मूल्यांकन करण्याचे एक पद्धतशीर मार्ग आहे"

Instructional material is broad concept ...includes ---- teacher ,students, content , curriculum ,evaluation ,teaching ,learning ,.....are included .

शिकवण्याच्या साहित्यात /अनुदेशन साहित्य व्यापक संकल्पना असते ... ---- शिक्षक, विद्यार्थी, सामग्री, अभ्यासक्रम, मूल्यांकन, अध्यापन, शिक्षण, यांचा समावेश आहे.

Instructional system –bases --- अनुदेशनाचे आधार

□ characteristics of Instructional system-- अनुदेशन प्रणाली /सूचना प्रणालीची वैशिष्ट्ये-

- □ It is student-centered process. विद्यार्थी-केंद्रित प्रक्रिया.
- □ It is a goal-oriented process. ही एक ध्येय-केंद्रित प्रक्रिया आहे.
- 🛘 It is a creative process. ही एक सर्जनशील प्रक्रिया आहे
- ☐ It focuses on meaningful experiences. अर्थपूर्ण अनुभवांवर लक्ष केंद्रित करते.
- □It is assumes outcomes are measurable. reliable, and valid. विश्वसनीय आणि वैध असे गृहीत धरते की परिणाम मोजण्यायोग्य आहेत.
- □It is an empirical, iterative, and self-correcting process. एक अनुभवजन्य, पुनरावृत्ती करणारी आणि स्वत: ची दुरुस्त करण्याची प्रक्रिया आहे.
- 🗖 typically is a team effort सहसा संघाचा प्रयत्न असतो

- ☐ Flexible लवचिक
- □ Feedback अभिप्राय /पाठपुरावा
- □ Problem solving समस्या सोडवणे

Structure / factors of Instructional system Aims and objectives **Supervision** factors of **Syllabus** and Instructional evaluation system **Methods and** techniques

Audio visual materials supports and enrich the educational process by stimulating the learner's visual and auditory senses. they are exceptional aids because many can influence all three domains of learning. They increase the attention of information .it is extremely costly in terms of time and money.

हक्श्राव्य दृश्यमान साहित्य शिकणार्याच्या दृश्यमान आणि श्रवणविषयक इंद्रियांना उत्तेजन देऊन शैक्षणिक प्रक्रियेस समर्थन आणि समृद्ध करते. ते अपवादात्मक साहित्य आहेत कारण बरेच लोक शिक्षणाच्या तिन्ही विचार क्षेत्रावर प्रभाव टाकू शकतात. ते माहितीकडे लक्ष वेधतात .हे वेळ आणि पैशाच्या दृष्टीने अत्यंत महागडे आहे.

Criteria for selecting Instructional Materials(IM):

- 1. Emphasis
 - 2. Unity
- 3. Coherence
- 4. Repetition

- Appropriate Vocabulary
- 6. AudienceAppropriateness
 - 7. Format
- 8. Caliber of Questions

VISUAL AIDS

- o Blackboard
- o Flannel graph
- o Models
- o Specimens
- o Posters
- o Flim strips
- o Slides
- o Epidiascope
- Overhead projector

CA SECULA

AUDITORY AIDS

o Tape Recorders

Microphones

o Amplifiers

o Earphones

normal properties and the con-

Types of instructional media अनुदेशन माध्यमांचे प्रकार

❖Printed material –textbook, pamphlets .programmed material, references sources material, activity booklets, periodicals,..... छापील साहित्य -- टेक्स्टबुक, पत्रके. प्रोग्राम साहित्य, संदर्भ स्त्रोत सामग्री, क्रियाकलाप पुस्तिका, नियतकालिक

❖ Audio visual aids ---motion pictures television ,photograph ,graphic material ❖. दक्शाव्य साधने --- गती चित्र , टेलिव्हिजन, छायाचित्र, ग्राफिक सामग्री

असमुदाय संसाधने - समुदाय संसाधनांमध्ये स्थानिकरित्या उपलब्ध मुद्रित आणि ऑडिओ-व्हिज्युअल संसाधने तसेच क्षेत्रीय भेटी, मुलाखत घेणारी व्यक्ती, सेवा प्रकल्प, ग्रंथालये, संग्रहालये मनोरंजन क्षेत्र आणि जनसंपर्क यांचा समावेश आहे.

Enhancing the curriculum transaction

Instructional methodology of curriculum transaction urriculum designs and curriculum framework will continued to be designed as such as the following components in different subjects at different levels . अभ्यासक्रम रचना आणि अभ्यासक्रमांची चौकट अशी रचना तयार केली जाईल जसे विविध स्तरांवर वेगवेगळ्या विषयांमधील खालील घटक.

- □Objectives spelt out in all three domains तिन्ही डोमेनमध्ये उद्दिष्टे लिहून दिली गेली
- □Course content कोर्स सामग्री
- □Strategies of curriculum transaction अभ्यासक्रम व्यवहाराची कार्य नीती
- □Support material and aids to instructionsसमर्थन सामग्री आणि सूचनांना मदत करते
- □Evaluation techniques ,tools and procedure मूल्यांकन तंत्र, साधने आणि प्रक्रिया

Selection of instructional strategies

Unitiation of demonstration by the teacher शिक्षकांनी निदर्शनास प्रारंभ केला

- □Teacher assisted practice शिक्षक सहाय्यक सराव
- □Drill with familiar exercises . परिचित सराव पुनरावृत्ती करा.
- Dexperience with unfamiliar situation and materials अपरिचित परिस्थिती आणि साहित्याचा अनुभव
- ☐ Self evolved and initiated programs and exercises.

स्वतः ची विकसित /उत्क्रांत आणि सुरवातीचे प्रोग्राम आणि सराव

□Adaption of different techniques. वेगवेगळ्या तंत्राचे रुपांतर.

Techniques of curriculum transaction—

- □Direct instruction थेट सूचना
- □Indirect instruction अप्रत्यक्ष सूचना
- □Interactive instruction परस्परसंवादी सूचना
- □Experimental learning प्रायोगिक शिक्षण
- □Independent study स्वतंत्र अभ्यास

Uses of Instructional Technology

Interactive Collaboration. ... परस्पर सहकार्य.

Gathering Feedback. ... अभिप्राय एकत्रित करणे.

Embedding Questions in Videos. ... व्हिडिओंमध्ये ठरवलेले प्रश्न.

Active Learning. ... सक्रिय शिक्षण

Social Learning. ... सामाजिक शिक्षण

Using Technology to Help to Ensure Engagement With Digital Content. ... डिजिटल सामग्रीसह व्यस्तता सुनिश्चित करण्यासाठी तंत्रज्ञानाचा वापर करणे.

Student Created Presentations. ... विद्यार्थ्यांनी सादरीकरण केले.

Project Based Learning. प्रकल्प आधारित अध्ययन

Advantages of Instructional Material

- · Stimulate learners' interest
- Engage learners with content
- · Clarify concepts/relationships
- · Model behaviors or tasks
- Improve retention of knowledge and skills
- Encourage application of knowledge and skills

स्वयं अध्यापन साहित्य

स्वयंअध्ययन साहित्याचा उत्कृष्ट परिणाम प्राप्त व्हायचा असेल तर ते साहित्य अध्यापनाच्या दृष्टीने वाचण्या बरोबर अध्यापनात करिता त्याने लेखन करण्याची काळजी घेतली पाहिजे.

If he wants to get the best results from self-study material, he should take care to write it for teaching as well as reading it from the point of view of teaching literature.

- 1. गरज विश्लेषनावरून कार्य विश्लेषण Work analysis from need analysis
- 2. उद्दिष्ट आणि स्पष्टीकरणाची सुसूत्रीकरण Formulation of
- objectives and explanations 3. संशोधन आणि माहितीचे संकलन Research and information collection
- 4. नियोजन Planning
- 5. आधी बंधाचा विकास Development of the first plan
- 6. चाचणी आणि पुनरावलोकन Testing and review
- 7. अंतिम साधन विकास Final instrument development 8. साधनाची स्थापना आणि क्षेत्रीय चाचणी Installation and field testing
- 9. अंतिम साधनासाठी पुनरावलोकन Review for the final tool
- 10. विस्तृत स्वरूपात प्रसारण Broadcast in wide format

अनुदेशन साहित्य

वैयक्तिक परीक्षण -- " जी चाचणी जीएका वेळी एकाच व्यक्तीला देता येते , तिला वैयक्तिक चाचणी म्हणतात अशा पद्धतीने केल्या जाणाऱ्या परीक्षणाला व्यक्ती परीक्षण म्हणतात.

"Personal testing - "A test that can be given to a single person at a time is called a personal test."

- 1. खर्चिक असतात costly

- 2. प्रेरणा मिळत नाही Not getting motivated 3. सर्व सूचना देता येतात All instructions can be given 4. चाचणी चालू असताना गोंधळ होत नाही No confusion while the test is running
- 5. चाचणी घेणाऱ्यांचे निरीक्षण Observation of test takers
- 6. जवळीक निर्माण होते Proximity is created
- 7.निष्कर्ष विश्वास Conclusion with Confidence

सामूहिक चाचणी/ समूह चाचणी/ परीक्षा-- जि चाचणी एकावेळी अनेक व्यक्तीला देता येते, तिला सामूहिक चाचणी म्हणतात आणि अशा पद्धतीने केल्या जाणाऱ्या परीक्षणाला सामूहिक परीक्षण असे म्हणतात.

Collective test / group test / examination -- A test that can be given to several people at once is called a group test and a test performed in this manner is called a group test.

- 1.कमी खर्चिक Less costly
- 2. स्पर्धेचे वातावरण The atmosphere of competition 3. चाचणीत मोकळेपणा Openness in testing
- 4. व्यक्तिगत समस्या दूर करता येत नाहीत Personal problems cannot be overcome
- 5. सूक्ष्म निरीक्षण नाही No subtle observation 6. अवधान विचलित होते Attention is distracted
- 7. मूल्यमापन विचारपूर्वक Evaluate thoughtfully 8. वृत्तीवर नियंत्रण ठेवावे लागते Attitude has to be controlled
- 9. वैळ श्रम पैसा बचतTime ,physical activity money saving
- 10. वस्तुनिष्ठताObjectivity

मुख्य परीक्षण Main supervision

Instructional materials are evaluated in two ways Internal अनुदेशन साहित्याचे मूल्यमापन दोन प्रकारे करतात अंतर्गत निकष Internal criteria

- 1 उद्दिष्टानुसार बिनचूक आशय Perfect content /intent as per objective 2. सोपी भाषा Simple language 3. आशयघनता व अशी याची व्याप्ती Content density and its scope 4. आकृत्या, आलेख, नकाशे इत्यादीचा वापर Use of diagrams, graphs, maps etc.
- 5. क्रमबद्ध, चौकटी, तर्कशुद्ध मांडणी Sorted, framed, logical layout 6. स्वाध्याय, काठिण्यपातळी नुसार क्रम Exercise, order according to the level of difficulty
- 7. अध्यापन सूत्र व मानसशास्त्रीय तत्त्वाचा वापर Use of teaching formulas and psychological principles

बाह्य निकष External criteria

- 1.अध्ययनासाठी दिलेला विषय Subject given for study
- 2. निदान प्रत्याभरण व उपाय योजना/ उपचार योजना Diagnostic reimbursement and remedy plan / treatment plan
- 3. अभिरुची प्रेरणा कुतूहल वातावरण निर्मिती साठी केलेले प्रयत Efforts made to create an atmosphere of curiosity inspired by taste
- 4. प्रभुत्वासाठी निश्चित केलेले निकष Criteria set for mastery
- 5. अंतिम उद्दिष्ट ची निष्पत्ती The conclusion of the ultimate goal
- 6. अनुदेशन सादरीकरणातील विविधता Variety in instruction presentation
- 7. अभिरूपतेचा वापर Abhirup uses it

ऑनलाइन अभ्यासासाठी अनुदेशन अभिकल्प तयार करण्याच्या पायऱ्याSteps to creating an instructional design for online study

- पूर्वतयारी Preparation
- 🗖 भौतिक सुविधा नियोजन Physical facility planning
- 🗅 अद्ययावत माहितीचा शोध घेणे Search for up-to-date information
- 🗖 तज्ञांशी ऑनलाइन चर्चा Online discussion with experts
- 🗆 अनुदेशन असे विकास व नियोजन Development and planning as instructed
- 🗖 प्रत्यक्ष अनुदेशन सादरीकरण Direct instruction presentation
- मूल्यमापन Evaluation

Curriculum evaluation अभ्यासक्रम मूल्यमापन

The curriculum evaluation process consists of objectives, content, methods, and evaluation methodology. Curriculum evaluation determines the quality of the curriculum .It is to check whether the objectives for which the curriculum is designed are achieved. Curriculum planning, Curriculum development, Evaluation is an essential element in this process.

अभ्यासक्रम मुल्यमापन प्रक्रियेमध्ये उद्दिष्टे, आशय, पद्धती आणि मुल्यमापन पद्भती या अभ्यासक्रमाच्या घटकांचा समावेश असतो.

अभ्यासक्रम मूल्यमापन हे अभ्यासक्रमाची गुणवत्ता ठरवतो. अभ्यासक्रमाची रचना ज्या हेतूने केलेली आहे ते हेतू साध्य होतात की नाही ते तपासणे होय.

अभ्यासक्रम नियोजन अभ्यासक्रम विकसन या प्रक्रियेमध्ये मृल्यमापन आवश्यक घटक आहे.

शैक्षणिक कार्यक्रमाचे मूल्यमापन कुशलपणे करण्यासाठी खालील मुद्यांचा विचार करावा(skillful evaluation)

- The basis for decision making and policy makingनिर्णय घेणे आणि धोरणांच्या निर्मितीसाठी आधार
- Evaluation of students विद्यार्थ्यांचे मूल्यमापन Assessment processमूल्य निर्धारण प्रक्रिया
- Evaluation content and process मूल्यमापन आशय आणि प्रक्रिया
- Review of educational materials and programs शैक्षणिक साहित्य आणि कार्यक्रमाची उजळणी

अभ्यासक्रम मूल्यमापन यामध्ये खालील बाबींचा समावेश असतो

- Quality and aptitude assessment गुणवत्ता आणि योग्यतेचे मूल्यमापन
- Questions and answers about values मूल्यं विषयी प्रश्न उत्तर
- Radical built-in value मूलगामी अंगभूत मूल्य
- Causal value कारणीभूत मूल्य
- Comparable value तुलनात्मक मूल्य
- 🔹 Ideal value आदर्श मूल्य
- Decision value निर्णय मूल्य

अभ्यासक्रम मूल्यमापन—

अभ्यासक्रम ---विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास होण्यासाठी शाळेने दिलेले आणि योजना केलेले सर्व अनुभव त्यामुळे विद्यार्थ्यांच्या वर्तनात बदल घडून येतो अशा सर्व अनुभवांना अभ्यासक्रम म्हणतात.

Curriculum --- Curriculum refers to all the experiences given and planned by the school for the holistic development of the students and thus changes the behavior of the students.

मूल्यमापन--

तुमचे उद्दिष्ट किती प्रमाणात साध्य झाली आणि अभ्यासक्रमाची अंमलबजावणी करताना कोणते अडथळे येतात याविषयीचा अभ्यास म्हणजे मूल्यमापन होय.

Evaluation is the study of how far your goals have been achieved and what obstacles you face in implementing the course.

अभ्यासक्रम मूल्यमापन--

अभ्यासक्रमाच्या सर्व घटकांचे आणि अध्ययन निष्पत्ती बद्दल माहिती संकलित करण्याची सतत चालणारी प्रक्रिया आहे. अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे किती प्रमाणात साध्य झाली हे समजण्यास मदत होते. त्यानंतर त्याच्या प्रभावित पणा मध्ये सुधारणा करण्यासाठी निर्णय घेतले जातात.

There is an ongoing process of compiling information about all components of the curriculum and learning outcomes. It helps in understanding the extent to which the objectives of the course have been achieved. Decisions are then made to improve its effectiveness.

अभ्यासक्रम मूल्यमापनाची गरज—

अभ्यासक्रम मूल्यमापन खालील कारणासाठी करावे

- □ विद्यमान गैरसमज टाळण्यासाठी To avoid existing misconceptions
- □ ज्ञानाचा विस्तार करण्यासाठी To expand knowledge
- □ शिक्षणामध्ये समाजाचा समावेश करण्यासाठी To involve the community in education
- □ समाज बदलासह वेगवान पाऊल ठेवण्यासाठी To keep pace with social change
- □ अभ्यासक्रमामध्ये सुधारणा करण्याची खात्री देण्यासाठी то ensure curriculum improvement
- 🗖 नवीन सुधारणांसाठी For new improvements

अभ्यासक्रम मूल्यमापनाची कार्य किंवा महत्व—

- 1. अध्यापन शास्त्रीय प्रक्रियेबद्दल माहिती प्रदान करणे. Providing information about the pedagogical process
- 2. निर्णय घेण्यास मदत करणार to facilitate the decision making
- 3. अभ्यासक्रम विकसन आणि सुधारणा करणे Curriculum development and improvement
- 4. अभ्यासक्रमाची बलस्थाने आणि कमतरता शोधणे Discover the strengths and weaknesses of the curriculum

- 5. अध्ययनासाठी उत्पादनक्षम मार्ग दाखवणे Demonstrate productive ways to study
- 6. विद्यार्थ्यांच्या बलस्थाने आणि कमतरता या क्षेत्रांचा शोध घेणे Exploring the strengths and weaknesses of the students
- 7. अध्यापनाच्या महत्त्वाच्या पैलूंचा शोध घेणे Exploring important aspects of teaching
- 8. अभ्यासक्रमाची परिणामकारकता शोधण्यासाठी To find out the effectiveness of the course
- 9. प्रचलित अभ्यासक्रम अद्ययावत ठेवणे to update the existing curriculum
- 10. अभ्यासक्रमाचा आढावा घेणे Curriculum Review

अभ्यासक्रम मुल्यामापनाचा जागतिक दृष्टीकोन ---

□गुणवत्ता नियंत्रणासाठी मूल्यमापन –Evaluation for Quality Control -

□अभासक्रम मूल्यमापन म्हणजे प्रतिपदन / प्रकाशन Curriculum evaluation is the formulation / publication

□मूल्यमापनाचे प्रमुख हेतू The main purpose of the evaluation

□अभ्यासक्रम मूल्यमापन योजना –Curriculum Evaluation Plan -

अभ्यासक्रम मूल्यमापनाच्या पद्धती आणि तंत्र -

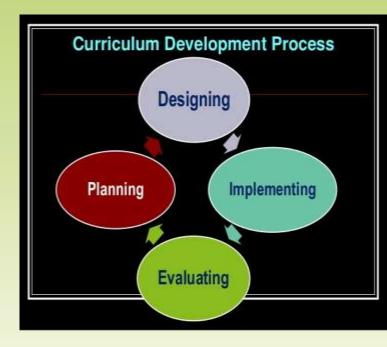
अभ्यासक्रम मूल्यमापनाचे तंत्र-

- √Discussion चर्चा
- √Experiment प्रयोग
- √Interview मुलाखत
- √मतावाली opinionaire
- √Questionnaire प्रश्रावली
- √Inspection निरीक्षण
- √ Relevant entries प्रासंगिक नोंदी
- ✓ Demonstration प्रात्यक्षिक सादरीकरण

अध्यासक्रम मूल्यमापनाच्या पद्धती -

अभ्यासक्रमाचे विकसन करताना मूल्यमापन

अभ्यासक्रमाची अंमलबजावणी करताना मूल्यमापन

APPROACHES TO CURRICULUM EVALUATION –

☐ Curriculum evaluators adopt different approaches depending on their
Philosophy/Ideology perspective. Depending on whether they are a
behaviourist or humanist or cognitive, the approach is adopted.

☐ There are different ways in which evaluation can be carried out. It all depends on how the data are collected and analysed and which perspective is used as a basis of evaluation.

□If they believe in behaviourist, they look for prescriptive or a specific sequence, and according to the procedures they look for the achievement of intended outcomes. Similarly, if they are humanists, they go with their perspective where much attention is not paid to the student's achievement and focus is on development of self-concept through different situation/contexts.

अभ्यासक्रम मूल्यमापनकर्ता त्यांच्या तत्वज्ञान / विचारसरणीच्या दृष्टीकोनानुसार भिन्न पध्दत अवलंबतात. ते वर्तणूकवादी किंवा मानवतावादी आहेत की संज्ञानात्मक आहेत यावर अवलंबून, दृष्टीकोन स्वीकारला जातो.असे मूल्यांकन करण्याचे वेगवेगळे मार्ग आहेत.

हे सर्व डेटा कसे एकत्रित केले जाते आणि विश्लेषित केले जाते आणि मूल्यांकनाचा आधार म्हणून कोणता दृष्टीकोन वापरला जातो यावर अवलंबून असते.

जर त्यांचा वर्तणूकदारावर विश्वास असेल तर ते नियमात्मक किंवा विशिष्ट क्रम शोधतात आणि प्रक्रियेनुसार ते इच्छित उद्दीष्टांच्या कर्तृत्वाकडे पाहतात. त्याचप्रमाणे, ते मानववादी असल्यास, ते त्यांच्या दृष्टीकोनातून जातात जेथे विद्यार्थ्यांच्या कर्तृत्वाकडे जास्त लक्ष दिले जात नाही आणि भिन्न परिस्थिती। संदर्भांद्वारे आत्म-संकल्पनेच्या विकासावर लक्ष केंद्रित केले जाते.

Scientific Approach --

- The scientific approach believes in evidences (experimental evidences). वैज्ञानिक दृष्टीकोन पुरावा (प्रायोगिक पुरावा) वर विश्वास ठेवतो.
- In a true experiment it assumes a cause and effect relationship. One influences the other. प्रयोगात तो एक कारण आणि परिणाम संबंध गृहीत धरतो. एकाचा प्रभाव दुसऱ्यावर होतो
- More objectivity. अधिक वस्तुनिष्ठता.
- Quantitative data. परिमाणात्मक डेटा
- Similar or same instruments are used for all observe the impact. सर्व किंवा त्या प्रभावांचे निरीक्षण करण्यासाठी समान साधने वापरली ज्यतात.
- It involves analysis, conclusions and generalizations. यात विश्लेषण, निष्कर्ष आणि सामान्यीकरण समाविष्ट आहे.

HUMANISTIC APPROACH

- This approach goes beyond scientific approach. हा दृष्टिकोन वैज्ञानिक दृष्टिकोनांपेक्षा जास्त आहे.
- It depends on observation. हे निरीक्षणावर अवलंबून आहे.
- Qualitative nature. गुणात्मक स्वभाव.
 - Focus on observation and thick description of what incidents occur during evaluation. मूल्यमापन दरम्यान कोणत्या घटना घडतात याचे निरीक्षण आणि घनदाट वर्णनावर लक्ष केंद्रित करा.
- In depth study. सखोल अभ्यासात.

INTRINSIC EVALUATION. ----

- It looks at the curriculum itself. हा अभ्यासक्रमच आहे
- The evaluator has to has to see how good is the curriculum, what is the worth of the content, the organization of the content and learning experiences etc. On the basis of which declared the worth of the program planned.
- अभ्यासक्रम अभ्यासक्रम किती चांगला आहे, सामग्रीची किंमत किती आहे, सामग्रीचे संघटन आणि अनुभवांचे अनुभव इत्यादींनी ठरवल्या पाहिजेत. कोणत्या आधारावर नियोजित कार्यक्रमाची किंमत जाहीर केली.
- The outcome of the curriculum can be obtained after implementation. अभ्यासक्रमाचा निकाल अंमलबजावणीनंतर मिळू शकतो.
- Here the evaluator makes the judgment about the programme.
- व्येथे मूल्यमापनकर्ता प्रोग्रामबद्दल निर्णय देतो.

PAY-OFF EVALUATION

- It depends on the pre-test & post-test, experimental and control group selected and more so it depends on the quality of tools or instruments used in giving the result.
- हे पूर्व-चाचणी आणि चाचणीनंतर, प्रायोगिक आणि नियंत्रण गटावर निवडलेले आणि बरेच काही यावर अवलंबून असते जेणेकरून ते निकाल देताना वापरलेल्या साधनांच्या किंवा उपकरणाच्या गुणवत्तेवर अवलंबून असते.
- It is subjected to the worth and relevance of the tools and also the strengths of the tools which may give positive/negative results.
- हे साधनांच्या योग्यतेचे आणि प्रासंगिकतेच्या अधीन आहे आणि जे सकारात्मक । नकारात्मक परिणाम देऊ शकतात अशा साधनांच्या सामर्थ्याने देखील.
- It may not work for long term. हे दीर्घ मुदतीसाठी काम करत नाही.

Formative and Summative Evaluation

FORMATIVE EVALUATION –

Formative evaluation is during the process of curriculum development. अभ्यासक्रमांच्या विकासाच्या प्रक्रियेदरम्यान रचनात्मक मूल्यांकन होते.

It is rather a continuous process which takes place in between any number of times or any number of aspects right from planning, organization, etc.

ही ऐवजी एक सतत प्रक्रिया असते जी नियोजन, संघटना इत्यादी पासून कितीतरी वेळा किंवा कोणत्याही पैलूंच्या दरम्यान होते.

Thus there is a chance to try out every aspect and rectify the error or gaps or the lacunae and change any number of times. अशा प्रकारे प्रत्येक पैलू वापरून पाहण्याची आणि त्रुटी किंवा अंतर किंवा दुर्गुण सुधारण्याची आणि बर्याच वेळा बदलण्याची संधी आहे.

SUMMATIVE EVALUATION

After designing a program, it will be implemented in the field to the target group.

प्रोग्राम बनवल्यानंतर ते लक्ष्यित गटात राबविण्यात येईल.

At the end of the program implementation, the curriculum is evaluated to know the impact of the program – whether the objectives have been achieved or not on the whole in summative approach.

कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीच्या शेवटी, अभ्यासक्रमाचे कार्यक्रमाच्या परिणामाचे मूल्यांकन केले जाते - उद्दीष्टे पूर्ण केल्या आहेत की नाही हे सारांशिक दृष्टिकोनातून जाणून घेत्र जाते.

AND SUMMATIVE EVALUATION

Descriptor	Formative evaluator	Summative evaluator
Purpose	Improvement of instruction or process	Assessment learning outcomes in a given unit, quarter, semester or academic year
When conducted	During instruction or ongoing operation	After completion of a syllabus or a unit
Audience	Teachers	Interested stakeholders
Typical method	Observation, formative test, monitoring checklist	Checklist, rating scale, summative test, portfolio
Reporting	Periodic, often informal	Cumulative record and assessment of what was learned and accomplished
Relationshi P	Basis for summative evaluation	Collects results of a previous formative evaluation
Type of	Assists teachers in	Assist administrators in

CONCLUSION:

Formative and summative evaluation are a never-ending process of evaluating how well they deliver education. They evaluate everthing achievement trends in individual classrooms to school, district and statewide scores on test. Without these evaluations, educational institutions might have tell their blindly, uncertain of what works and what does not.

